

INSPECTORATUL DE INTEGRITATE

MD-2068, mun. Chișinău, str. Alecu Russo, 1
Tel. (373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md ,e-mail: info@ani.md

ACT DE CONSTATARE
nr. 114/12

mun. Chișinău

11 noiembrie 2019

Inspector de integritate al Inspectoratului de integritate al Autorității Naționale de Integritate, Sergiu POPA, examinând materialele dosarului de control privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, inițiat în privința dnei Arvintii Larisa, director interimar al Școlii primare Băxani, mun. Soroca, IDNP: [REDACTED], născută la [REDACTED], domiciliată în [REDACTED], în temeiul art. 35 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, a întocmit prezentul act de constatare, prin care,

A STABILIT:

La 06 iunie 2019 în cadrul Autorității Naționale de Integritate a fost înregistrată sesizarea din oficiu nr. 04-04/218 cu privire la eventuala încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese de către dna Arvintii Larisa, director interimar al Școlii primare Băxani, mun. Soroca.

La 14 iunie 2019, în conformitate cu prevederile art. 30 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, sesizarea a fost repartizată aleatoriu prin sistemul electronic de distribuire a sesizărilor.

Potrivit sesizării, dna Arvintii Larisa, director interimar al Școlii primare Băxani, mun. Soroca are un interes personal rezultat din relațiile cu persoanele apropiate: (soțul) [REDACTED], angajat în funcția de paznic al instituției și (fiica) [REDACTED], angajată în funcția de profesor clase primare, fapt prin care ar fi admis o eventuală încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese, manifestată prin luarea deciziilor și semnarea actelor administrative și juridice în privința acestora.

La 24 iunie 2019, în conformitate cu prevederile art. 31 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, prin procesul-verbal de inițiere a controlului nr. 141/12, în privința dnei Arvintii Larisa, director interimar al Școlii primare Băxani, mun. Soroca, a fost inițiat controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese.

Prin scrisoarea nr. 04-12/1245 din 28 iunie 2019, recepționată la 04 iulie 2019, dna Arvintii Larisa a fost informată despre inițierea în privința sa a controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese și despre drepturile sale prevăzute la art. 33 din Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

În temeiul prevederilor legale prevăzute la art. 20, alin. (1), lit. a) - d), art. 32, alin. (3) și art. 37, alin. (2) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, au fost consultate date din registrele informaționale de stat și solicitate Direcției Învățământ a Consiliului Raional Soroca (solicitarea nr. 04-12/1270 din 02 iulie 2019), Școlii primare Băxani, mun. Soroca (solicitarea nr. 04-12/1277 din 02 iulie 2019), informații și documente necesare desfășurării controlului.

Urmare analizării datelor, informațiilor, înscrisurilor și documentelor recepționate, pentru perioada supusă controlului au rezultat următoarele:

Potrivit scrisorii **Direcției Învățământ a Consiliului Raional Soroca nr. 01-30/374** din 05 iulie 2019, înregistrată în cadrul Autorității Naționale de Integritate cu nr. 2717 la 12 iulie 2019, ca răspuns la solicitarea nr. 04-12/1270 din 02 iulie 2019 și a materialelor expediate suplimentar

la 06 și 07 august 2019 de către Direcția Învățământ a Consiliului Raional Soroca, prin intermediul Serviciului de poștă electronică guvernamentală, la adresa de email: [REDACTED] (anexate la dosarul de control), printre care și copia Ordinului nr. 01-27/349 din 21 iunie 2019 cu privire la soluționarea conflictului de interese declarat de către dna Arvintii Larisa, în baza Ordinului Direcției Generale Învățământ nr. 210-P din 07 noiembrie 2011 Cu privire la numirea în funcție, dna Arvintii Larisa se numește în funcția de director al Gimnaziului s. Băxani, mun. Soroca, cu începere de la 07 noiembrie 2011, pe o perioadă de 5 ani.

La 11 decembrie 2014 în baza Deciziei Consiliului Raional Soroca nr. 29/02, Gimnaziul s. Băxani se reorganizează în Școala primară Băxani, începând cu 30 iunie 2015.

Ulterior, prin Ordinul Direcției Învățământ a Consiliului Raional Soroca nr. 134-P din 29 iunie 2015 *cu privire la transfer*, dna Arvintii Larisa, director al Gimnaziului s. Băxani, se transferă în funcție de învățător la clasele primare în Școala primară Băxani, cu exercitarea atribuțiilor de administrare a instituției și dirijare a procesului educațional, începând cu 30.06.2015 cu achitarea indemnizației de conducere în mărime de 10% din salariul de bază.

Prin Ordinul Direcției Învățământ a Consiliului Raional Soroca nr. 67-P din 01 aprilie 2019 *Cu privire la numirea în funcție*, dna Arvintii Larisa se numește în funcția de director interimar al Școlii primare Băxani, mun. Soroca pe 0,25 salariu cu începere de la 01.03.2019 pînă la alegerea prin concurs a directorului instituției date.

În acest sens a fost semnat Contractul individual de muncă din 01 aprilie 2019, între Direcția Învățământ Soroca, pe de o parte și Arvintii Larisa pe de altă parte.

În conformitate cu art. 20, alin. (1), lit. a)-c) din Codul educației al RM nr. 152 din 17 iulie 2014, învățământul general cuprinde: „a) educația timpurie: – grupele antepreșcolare, pentru copiii cu vârsta de la 0 la 2 ani; – grupele preșcolare, pentru copiii cu vârsta de la 2 la 6 (7) ani, inclusiv grupele pregătitoare; b) învățământul primar: clasele I–IV; c) învățământul gimnazial: clasele V–IX;”, iar potrivit art. 21, alin. (1) din același Cod, „.....instituțiile publice de învățământ primar, gimnazial, liceal și extrașcolar (de nivel raional) sînt înființate, reorganizate și lichidate de către autoritățile administrației publice locale de nivelul al doilea și ale UTA Găgăuzia...”.

Conform art. 20 alin. (6) din același Cod, activitatea instituțiilor de învățământ general este reglementată printr-un regulament-tip aprobat de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării.

Potrivit art. 50 alin. (1) și alin (5) din Codul Educației al RM nr. 152 din 17 iulie 2014, personalul de conducere al instituției de învățământ general se compune din director și directori adjuncți. Funcțiile de director și de director adjunct se ocupă prin concurs, în baza criteriilor de competență profesională și managerială. Regulamentul de organizare și desfășurare a concursului pentru ocuparea funcției de director și de director adjunct se aprobă de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării. Cel puțin un director adjunct responsabil de procesul educațional trebuie să aibă studii pedagogice.

Potrivit pct. 8 din Regulamentul cu privire la organizarea și desfășurarea concursului pentru ocuparea funcției de director și director adjunct în instituțiile de învățământ general, aprobat prin Ordinul Ministerului Educației nr. 163 din 23 martie 2015 „... *Directorul interimar exercită aceleași atribuții ca și directorul.*”

În conformitate cu prevederile regulamentului - tip de organizare și funcționare a instituțiilor de învățământ primar și secundar, ciclul I și II, aprobat prin ordinul Ministerului Educației nr. 235 din 25 martie 2016 „*Directorul exercită conducerea executivă a instituției, în conformitate cu atribuțiile conferite de lege, cu hotărârile Consiliului de administrație al instituției, precum și alte reglementări legale*”.

La 16 iulie 2019, în adresa Autorității Naționale de Integritate, ca răspuns la solicitarea nr. 04-12/1277 din 02 iulie 2019, adresată Școlii primare Băxani, mun. Soroca, dna Arvintii Larisa a expediat, fără scrisoare de însoțire de altfel, copiile autentificate a mai multor acte (anexate la dosarul de control), acestea fiind înregistrate în cancelaria Autorității sub nr. 2815.

Potrivit informației acumulate, inspectorul de integritate a stabilit că dna Arvintii Larisa, avînd acordate atribuții de administrare a instituției și dirijare a procesului educațional, fiind în funcție de învățător al claselor primare (*Ordinul Direcției Învățământ a Consiliului Raional Soroca nr. 134-P din 29 iunie 2015 cu privire la transfer*), exercita competențele funcției de

director, având capacitatea de angajare și eliberare din funcție, semnare a contractelor individuale de muncă, emiterea actelor administrative și juridice.

În acest sens, pînă la numirea în funcția de director interimar al Școlii primare Băxani, mun. Soroca (*Ordinul Direcției Învățămînt a Consiliului Raional Soroca nr. 67-P din 01 aprilie 2019 Cu privire la numirea în funcție*), dna Arvintii Larisa, în calitate de administrator al Școlii primare Băxani, mun. Soroca a emis/semnat acte administrative și încheiat acte juridice cu persoanele apropiate - soțul [REDACTAT] și fiica [REDACTAT] după cum urmează:

- *Contractul individual de muncă nr. 05 din 01.09.2015, încheiat cu dl [REDACTAT];*
- *Contractul individual de muncă nr. 06 din 01.09.2015, încheiat cu dna [REDACTAT];*
- *Ordinul nr. 51 din 31.08.2015 cu privire la angajare a dnei [REDACTAT];*
- *Ordinul nr. 52 din 05.09.2015 cu privire la repartizarea orelor și funcțiilor, în care sunt vizați, dl [REDACTAT] și dna [REDACTAT].*

Astfel, avînd în vedere situația respectivă, se deduce că atribuțiile dnei Arvintii Larisa erau analogice celor de director al Școlii primare s. Băxani, mun. Soroca, dat fiind faptul că actele semnate în perioada de referință generează anumite garanții sociale pentru angajați cum ar fi salariul, concediu, pensii/indemnizații ș.a.

De menționat că în perioada de referință, dna Arvintii Larisa, *deținea calitatea de subiect al declarării*, în conformitate cu prevederile art. 3 alin. (1), lit. d) din Legea nr. 16/2008 cu privire la conflictul de interese (în vigoare pînă la 01.08.2016) – *în continuare Legea nr. 16/2008*.

În cele din urmă, dat fiind faptul că emiterea/semnarea actelor administrative și încheierea actelor juridice sus menționate a avut loc în perioada de acțiune a Legii nr. 16/2008, inspectorul de integritate consideră că situația respectivă urmează a fi analizată prin prisma prevederilor legale a acestei legi.

Astfel, potrivit art. 2 din Legea nr. 16/2008, *conflictul de interese* reprezintă conflictul dintre exercitarea atribuțiilor funcției deținute și interesele personale ale persoanelor prevăzute la art. 3, în calitatea lor de persoane private, care ar putea influența necorespunzător îndeplinirea obiectivă și imparțială a obligațiilor și responsabilităților ce le revin potrivit legii; și *interes personal* reprezintă orice interes, material sau nematerial, al persoanelor prevăzute la art. 3 care rezultă din necesitățile sau intențiile personale ale acestora, din activități care altfel pot fi legitime în calitate de persoană privată, din relațiile lor cu persoane apropiate sau persoane juridice, indiferent de tipul de proprietate, din relațiile sau afiliațiile personale cu partide politice, cu organizații necomerciale și cu organizații internaționale, precum și care rezultă din preferințele sau angajamentele acestora.

Conform art. 5, alin. (1) al Legii nr. 16/2008, dna Arvintii Larisa, *în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu avea obligația de a lua decizii conducînd-se de legislația corespunzătoare și de politica statului în domeniul respectiv, ținînd cont de interesul public și renunțînd la interesele personale*.

Potrivit art. 5, alin. (2) al aceleiași legi, dna Arvintii Larisa avea obligația de a *renunța la interesele personale, ce pot compromite deciziile oficiale, luate cu participarea lor, sau să se abțină de la participarea la luarea sau executarea unor astfel de decizii, dacă acestea pot fi compromise de interesele lor personale sau de apartenența lor la anumite organizații*.

Conform art. 9, alin. (1), lit. a) din Legea nr. 16/2008, dna Arvintii Larisa *urma să informeze imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, în scris, șeful ierarhic sau organul ierarhic superior despre interesul, al său ori al persoanelor apropiate, legat de decizia pe care trebuie să o ia personal sau la luarea căreia trebuie să participe, ori de acțiunea pe care trebuie să o întreprindă în îndeplinirea atribuțiilor sale de serviciu*.

Totodată, conform art. 11, alin. (5), dna Arvintii Larisa trebuia să aleagă una din opțiunile pentru soluționare a conflictului de interese.

Din răspunsul **Direcției Învățămînt a Consiliului Raional Soroca** nr. 01-30/374 din 05 iulie 2019, înregistrată în cadrul Autorității Naționale de Integritate cu nr. 2717 la 12 iulie 2019, ca răspuns la solicitarea nr. 04-12/1270 din 02 iulie 2019, rezultă că în perioada de referință dna Arvintii Larisa **nu a informat**, *despre interesul, al său ori al persoanelor apropiate, legat de decizia pe care trebuie să o ia personal sau la luarea căreia trebuie să participe, ori de acțiunea pe care trebuie să o întreprindă în îndeplinirea atribuțiilor sale de serviciu și în cele din urmă a*

emis/semnat acte administrative și încheiat acte juridice cu persoanele apropiate - soțul [REDACTED] și fiica [REDACTED].

După intrarea în vigoare a Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, prin care a fost abrogată Legea 16/2008, dna Arvintii Larisa, *deține calitatea de subiect al declarării* în conformitate cu art. 3 alin. (1), lit. e) din Legea 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale.

Inspectorul de integritate remarcă că dna Arvintii Larisa, în calitate de administrator al Școlii primare Băxani, mun. Soroca a emis/semnat în privința fiicei sale [REDACTED] *Ordinul nr. 11 din 01.09.2017 cu privire la rechemarea din concediu pentru îngrijirea copilului.*

Totodată, exercitând funcția de director interimar al Școlii primare Băxani, mun. Soroca (*Ordinul Direcției Învățământ a Consiliului Raional Soroca nr. 67-P din 01 aprilie 2019 Cu privire la numirea în funcție*), dna Arvintii Larisa a emis/semnat *Ordinul nr. 17 din 24.06.2019 cu privire la acordarea concediilor anuale, în care sunt vizați soțul [REDACTED] și fiica [REDACTED].*

În urma consultării Registrului informațional de Stat „Registrul de Stat al Populației”, s-a stabilit că dna Arvintii Larisa, este soția dlui [REDACTED] și mama dnei [REDACTED], confirmându-se astfel relațiile de persoane apropiate „soție-soț”, „mamă-fică” dintre cei din urmă.

Potrivit art. 12 alin. (10) al Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, conflictul de interese consumat reprezintă fapta subiectului declarării de rezolvare a unei cereri/demers, de emitere a unui act administrativ, de încheiere directă sau prin intermediul unei persoane terțe, a unui act juridic, de luare sau de participare la luarea unei decizii în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică cu încălcarea prevederilor alin. (4) și (7) ale aceluiași articol.

De menționat că **Direcția Învățământ a Consiliului Raional Soroca** în scrisoarea cu nr. 01-30/374 din 05 iulie 2019, înregistrată în cadrul Autorității Naționale de Integritate cu nr. 2717 la 12 iulie 2019, ca răspuns la solicitarea nr. 04-12/1270 din 02 iulie 2019, a comunicat despre faptul că dna Arvintii Larisa, director al Școlii primare Băxani, mun. Soroca, a depus declarația privind conflictul de interese real nr. 12 din 17.05.2019, **alte declarații nu au fost înregistrate.**

Potrivit acestei declarații, dna Arvintii Larisa, director al Școlii primare Băxani, mun. Soroca, a informat despre conflictul de interese în raport cu angajata [REDACTED], învățător clase primare și [REDACTED], paznic, aflându-se în relație de rudenie, fiică și soț, prin faptul de a semna ordin cu privire la angajare și la acordarea sporului pentru performanță și salarizare.

Drept urmare, la 21 iunie 2019, șefa Direcției Învățământ a Consiliului Raional Soroca, dna [REDACTED], a emis Ordinul nr. 01-27/349 cu privire la soluționarea conflictului de interese declarat, prin care dispune:

1) Redistribuirea sarcinilor și obligațiilor declarantului, Arvintii Larisa, director interimar al Școlii primare Băxani, în partea ce ține de semnarea tuturor actelor administrative și juridice pe numele dlui [REDACTED] și [REDACTED] către [REDACTED], cadru didactic al Școlii primare Băxani;

2) Se interzice dnei Arvintii Larisa, director al Școlii primare Băxani, semnarea actelor administrative și juridice pe numele dlui [REDACTED] și [REDACTED], cu excepția listei salariale de achitare pe card.

Dând o apreciere a acestor circumstanțe, inspectorul de integritate conchide că acestea se referă mai cu seamă la un conflict de interese potențial, care potrivit art. 12, alin. (2) al Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, reprezintă *situația în care interesele personale ale subiectului declarării ar putea conduce la apariția unui conflict de interese real și care se declară în condițiile art. 4-7 al aceleiași legi. Conducătorul ierarhic superior acordă consultanță privind evitarea survenirii unui conflict real ca efect al celui potențial.*

Astfel, în rezultatul examinării tuturor circumstanțelor enunțate, inspectorul de integritate concluzionează că, potrivit art. 12, alin. (3) și alin. (4) al Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, *conflictul de interese real apare în cazul în care subiectul declarării este chemat să rezolve o cerere/un demers, să emită un act administrativ, să încheie direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, să ia o decizie sau să participe la*

luarea unei decizii în care are interese personale sau care vizează persoane ce îi sînt apropiate, persoane fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial și care influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

În cazul apariției unui conflict de interese real, dna Arvintii Larisa era obligată să informeze Direcția Învățămînt a Consiliului Raional Soroca, imediat dar nu mai tîrziu de 3 zile de la data constatării, despre fiecare conflict de interese în care se află.

Astfel, conform prevederilor legale enunțate, dna Arvintii Larisa, de fiecare dată cînd era chemată să emită un act administrativ sau să încheie un act juridic care vizează persoane ce îi sînt apropiate, în speță fiica [REDACTED] și Soțul [REDACTED], avea obligația de a declara fiecare conflict de interese real și să nu rezolve cererea/demersul, să nu emită actul administrativ, să nu încheie, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, actul juridic, să nu ia sau să nu participe la luarea deciziei în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică pînă la soluționarea conflictului de interese.

În același context, potrivit art. 12, alin. (5) al Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, informarea despre apariția unui conflict de interese real se va face pînă la soluționarea cererii/demersului, emiterea actului administrativ, încheierea directă sau prin intermediul unei persoane terțe, a actului juridic, participarea la luarea deciziei sau luarea deciziei și va lua forma unei declarații scrise ce trebuie să conțină date despre natura conflictului de interese și despre modul în care acesta influențează sau poate influența îndeplinirea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

În asemenea circumstanțe, inspectorul menționează că, fiind subiect al declarării, dna Arvintii Larisa a avut obligația să respecte principiile generale de evitare a conflictelor de interese prevăzute la art. 11 din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale.

Or, din materialele dosarului de control rezultă că, Arvintii Larisa, a emis și a semnat acte administrative și încheiat direct acte juridice în privința persoanelor apropiate, în speță fiica [REDACTED] și soțul [REDACTED].

În consecință, se conchide că declarația privind conflictele de interese adresată de dna Arvintii Larisa, director interimar al Școlii primare Băxani, mun. Soroca, Direcției Învățămînt Soroca nu este conformă rigorilor legale menționate și nu se referă la un conflict de interese real, în sensul art. 12 alin. (3) al Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, *prin urmare nu se pot considera declarate și soluționate* conflictele de interese reale care au apărut în cazul emiterii/semnării de către dna Arvintii Larisa a actelor administrative și încheierii actelor juridice care vizează persoanele ce îi sunt apropiate - fiica [REDACTED] și soțul [REDACTED], anume:

- *Contractul individual de muncă nr. 05 din 01.09.2015, încheiat cu dl [REDACTED];*
- *Contractul individual de muncă nr. 06 din 01.09.2015, încheiat cu dna [REDACTED];*
- *Ordinul nr. 51 din 31.08.2015 cu privire la angajare a dnei [REDACTED];*
- *Ordinul nr. 52 din 05.09.2015 cu privire la repartizarea orelor și funcțiilor, în care sunt vizați, [REDACTED] și [REDACTED];*
- *Ordinul nr. 11 din 01.09.2017 cu privire la rechemarea din concediu pentru îngrijirea copilului;*
- *Ordinul nr. 17 din 24.06.2019 cu privire la acordarea concediilor anuale, în care sunt vizați [REDACTED] și [REDACTED];*

După evaluarea datelor și documentelor transmise de instituții și a reglementărilor legale aplicabile, a rezultat că în cazul de față sunt aplicabile dispozițiile legale prin care este reglementat conflictul de interese, respectiv:

Potrivit art. 2 din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, **conflict de interese reprezintă situația în care subiectul declarării are un interes personal ce influențează sau ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin potrivit legii;**

interes personal este orice interes material sau nematerial al subiectului declarării ce rezultă din activitățile sale în calitate de persoană privată, din relațiile sale cu persoane apropiate sau cu persoane juridice și alți agenți economici, indiferent de tipul de proprietate,

din relațiile sau afiliațiile sale cu organizații necomerciale, inclusiv cu partidele politice și cu organizațiile internaționale;

persoană apropiată este soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea subiectului declarării, de asemenea persoana înrudită prin sânge sau prin adopție cu subiectului declarării (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate cu subiectul declarării (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră);

Conform art. 12, alin. (3) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, *conflictul de interese real apare în cazul în care subiectul declarării este chemat să rezolve o cerere/un demers, să emită un act administrativ, să încheie direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, să ia o decizie sau să participe la luarea unei decizii în care are interese personale sau care vizează persoane ce îi sânt apropiate, persoanele fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial și care influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.*

Potrivit, art. 12, alin. (4), lit. (a) și (b) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, dna Arvintii Larisa, exercitând funcția de director interimar al Școlii primare Băxani, mun. Soroca (inclusiv atribuțiile de administrare a instituției și dirijare a procesului educațional), *era obligată să informeze șeful ierarhic sau organul ierarhic superior imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, despre conflictul de interese în care se află și să nu rezolve cererea/demersul, să nu emită actul administrativ, să nu încheie, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, actul juridic, să nu ia sau să nu participe la luarea deciziei în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică până la soluționarea conflictului de interese.*

Art. 12 alin. (5) din aceeași lege prevede că „*Informarea despre apariția unui conflict de interese real se va face până la soluționarea cererii/demersului, emiterea actului administrativ, încheierea, directă sau prin intermediul unei persoane terțe, a actului juridic, participarea la luarea deciziei sau luarea deciziei și va lua forma unei declarații scrise ce trebuie să conțină date despre natura conflictului de interese și despre modul în care acesta influențează sau poate influența îndeplinirea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică*”.

Art. 14, alin. (2) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, statuează: „*Soluționarea unui conflict de interese real se face prin examinarea situației de conflict și prin determinarea și aplicarea opțiunii pentru soluționarea conflictului. Conflictul de interese real se soluționează de către subiectul declarării, conducătorul organizației publice, Autoritatea Națională de Integritate sau Consiliul de Integritate, după caz*”.

Conform art. 14, alin. (3) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, *până la soluționarea conflictului de interese real, subiectului declarării, în persoana dnei Arvintii Larisa, îi este interzisă întreprinderea oricărei acțiuni pe cauza dată, cu excepția abținerii.*

Subsidiar, potrivit art. 14, alin. (4) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, *subiectul declarării, în persoana dnei Arvintii Larisa, poate soluționa conflictul de interese real în care se află prin abținerea de la rezolvarea cererii/demersului, de la emiterea/adoptarea actului administrativ, de la încheierea actului juridic, de la participarea la luarea unei decizii sau luarea deciziei/votare, informând toate părțile vizate de decizia respectivă în privința măsurilor luate pentru a proteja corectitudinea procesului de luare a deciziilor.*

În același timp, potrivit prevederilor art. 3 din Legea integrității nr. 82/2017, dna Arvintii Larisa, director interimar al instituției publice de învățământ general (Școala primară Băxani), deține și calitatea de agent public.

Astfel, în conformitate cu art. 14, alin. (2), lit. a)-b) din aceeași lege, dna Arvintii Larisa avea obligația „*să declare în scris, în termen de 3 zile, despre conflictele de interese reale apărute în cadrul activității sale profesionale, explicând natura conflictelor de interese și cum acestea influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a atribuțiilor sale precum și să evite consumarea conflictelor de interese prin abținere de la exercitarea atribuțiilor*

sale în măsura în care acestea sînt amenințate de conflicte de interese, pînă la soluționarea acestora”.

Potrivit art. 12, alin. (10) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, ***conflictul de interese consumat reprezintă fapta subiectului declarării de rezolvare a unei cereri/unui demers, de emitere a unui act administrativ, de încheiere directă sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, de luare sau de participare la luarea unei decizii în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică cu încălcarea prevederilor alin. (4) și (7).***

În vederea asigurării respectării dreptului la apărare, prin scrisoarea nr. 04-12/1622 din 02 august 2019, recepționată la 12 august 2019, dna Arvintii Larisa a fost invitată la sediul Autorității Naționale de Integritate, pentru a-și **prezenta punctul de vedere** asupra obiectului controlului.

La 10 septembrie 2019, în cadrul Autorității Naționale de Integritate, fără scrisoare de însoțire a parvenit punctul de vedere a dnei Arvintii Larisa, fiind înregistrat cu nr. 4115, în care a idicat că: *“Ordinele emise privitor la activitatea persoanelor vizate [redacted] (paznic) și [redacted] (cadru didactic cu o sarcină de 9 ore) au fost semnate de directorul școlii primare din 2015 cu salariu de funcție de 10 % în comun acord cu liderul sindical și consiliul de administrație al școlii primare Băxani. Bugetul școlii e gestionat de DÎ Soroca și toate ordinele cu privire la concediu, leafă, primă, performanțe ș.a. sunt prezentate responsabililor DÎ Soroca, aceștia se ocupă de verificare, aprobare și calculare. Aceste două persoane vizate nu paticipă la luarea deciziilor și nu poartă răspundere materială. Conflicte de interese nu există”.*

Inspectorul de integritate, consideră că argumentele expuse de dna Arvintii Larisa, în punctul său de vedere, urmează a fi respinse, acestea fiind combătute prin prisma prevederilor legale, prin care sa analizat prezenta speță.

În același timp ***responsabilitatea de a se conforma prevederilor legii este o obligație a dnei Arvintii Larisa, iar cunoașterea sau necunoașterea legii nu exonerează de răspundere.***

Necunoașterea legii, nu reprezintă o scuză plauzibilă întru justificarea exonerării de răspundere generată de conflictele de interese abordate în prezenta speță (nemo legem ignorare censetur), în contextul în care este axiomatic că relațiile sociale sunt guvernate de norme juridice, iar actele normative (în care sunt materializate normele juridice) indiferent de forța juridică și organul emitent, pentru asigurarea cunoașterii și opozabilității lor, se publică în corespundere cu art. 56 alin. (4) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative (anterior Legea cu privire la actele legislative), în Registrul de stat al actelor juridice, precum și în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau, după caz, în monitoarele oficiale ale raioanelor, municipiilor și ale unităților teritoriale autonome cu statut juridic special ori în Registrul actelor locale, prezumându-se cunoașterea de către toți destinatarii legii a regulilor de conduită impuse, informația fiind accesibilă publicului.

Și nimeni nu poate fi considerat că nu cunoaște legea, adagiu latin ce exprimă principiul potrivit căruia se prezumă că toată lumea cunoaște legea și nimeni nu poate fi apărat de răspundere invocând necunoașterea prevederilor ei; eroarea de drept nu exonerează de răspundere. Cunoașterea și respectarea legilor este o îndatorire primordială a tuturor cetățenilor, înscrisă în Constituție. Cunoașterea și respectarea legii definesc atitudinea civică, comportamentul etic, grija față de valorile sociale, apărate și promovate prin actele normative, față de interesele fundamentale ale întăririi și dezvoltării societății. Legile și celelalte acte normative sunt aduse la cunoștința cetățenilor prin publicarea lor în „Monitorul Oficial al Republicii Moldova”.

Potrivit prevederilor art. 23, alin. (4) al Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, *„fapa subiectului declarării în privința căruia s-a constatat că acesta a soluționat o cerere/un demers, a emis sau a doptat un act administrativ, a încheiat direct sau prin intermediul unei persoane terțe, un act juridic, a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese constituie temei pentru răspunderea contravențională sau penală și pentru revocarea, destituirea sau, după caz, încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză”.*

Alin. (6) al aceluiași articol, prevede că, „*subiectul declarării eliberat sau destituit din funcție potrivit prevederilor alin. (3)-(5) este decăzut din dreptul de a exercita o funcție publică sau de demnitate publică, cu excepția funcțiilor electorale, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării sau destituirii din funcția publică ori de demnitate publică respectivă sau din data încetării de drept a mandatului său...*”.

În urma examinării materialelor acumulate în dosarul de control, punctul de vedere al persoanei supuse controlului și prevederile legale ce guvernează speța, inspectorul de integritate concluzionează că dna Arvintii Larisa, director interimar al Școlii primare Băxani, mun. Soroca, a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese, manifestat prin:

- nedeclararea în conformitate cu art. 12, alin. (4), lit. (a) - (b) și art. 12, alin. (5) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, *imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării șefului ierarhic sau organului ierarhic superior (în cazul de față – Direcției Învățământ a Consiliului Raional Soroca), despre conflictele de interese în care se afla.*

- nesoluționarea conflictelor de interese reale în conformitate cu art. 14, alin. (2) - (4) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

- emiterea/semnarea actelor administrative și încheierea directă a actelor juridice, care vizează persoanele apropiate (fiica [REDACTED] și soțul [REDACTED]), după cum urmează:

- *Contractul individual de muncă nr. 05 din 01.09.2015, încheiat cu dl [REDACTED];*

- *Contractul individual de muncă nr. 06 din 01.09.2015, încheiat cu dna [REDACTED];*

- *Ordinul nr. 51 din 31.08.2015 cu privire la angajare a dnei [REDACTED];*

- *Ordinul nr. 52 din 05.09.2015 cu privire la repartizarea orelor și funcțiilor, în care sunt vizați, [REDACTED] și [REDACTED];*

- *Ordinul nr.11 din 01.09.2017 cu privire la rechemarea din concediu pentru îngrijirea copilului;*

- *Ordinul nr. 17 din 24.06.2019 cu privire la acordarea concediilor anuale, în care sunt vizați [REDACTED] și [REDACTED];*

fapt prin care a admis **consumarea conflictelor de interese**, în conformitate cu art. 12, alin. (10) al Legii 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

Din aceste raționamente, în conformitate cu prevederile art. 19, 35-38 și 39 din Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, art. 23 din Legea 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, inspectorul de integritate,-

DECIDE:

1. Se constată că dna Arvintii Larisa, Director interimar al Școlii primare Băxani, mun. Soroca, a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese, manifestat prin:

- nedeclararea în conformitate cu art. 12, alin. (4), lit. (a) - (b) și art. 12, alin. (5) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, *imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării șefului ierarhic sau organului ierarhic superior (în cazul de față – Direcției Învățământ a Consiliului Raional Soroca), despre conflictele de interese în care se afla.*

- nesoluționarea conflictelor de interese reale în conformitate cu art. 14, alin. (2) - (4) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

- emiterea/semnarea actelor administrative și încheierea directă a actelor juridice, care vizează persoanele apropiate (fiica [REDACTED] și soțul [REDACTED]), fapt prin care a admis **consumarea conflictelor de interese**, în conformitate cu art. 12, alin. (10) al Legii 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

2. Se sesizează Direcția Învățământ a Consiliului Raional Soroca, în termen de 5 zile din momentul în care actul de constatare va rămâne definitiv, în vederea încetării raporturilor de muncă ori de serviciu cu Arvintii Larisa, director interimar al Școlii primare Băxani, mun. Soroca.

3. Se decede, dna Arvintii Larisa, din dreptul de a exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, cu excepția funcțiilor electorale, pe o perioadă de 3 (trei) ani de la data eliberării sau destituirii din funcție sau din data rămânerii definitive a actului de constatare ori

din data rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești prin care se confirmă existența conflictului de interese.

4. Se înscrie dna Arvintii Larisa în Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, de la data eliberării sau destituirii din funcție sau din data rămânerii definitive a actului de constatare ori din data rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești prin care se confirmă existența conflictului de interese.

5. Se aduce la cunoștința dnei Arvintii Larisa actul de constatare și se informează despre dreptul de a-l contesta în termen de 15 zile de la primirea acestuia, în instanța de contencios administrativ.

**Inspector de integritate
al Inspectoratului de Integritate**

Sergiu POPA